

Pöytäkirja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelma 2021–2022

Aihe: Lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman seurantaryhmän 11. kokous

Aika: tiistai 7.6.2022 klo 9.00–11.00

Paikka: TEAMS-kokous

Osallistujat:

Tarja	Aro-Kuuskoski	Pro Lukio ry
Heikki	Blom	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Nikolas	Bursiewicz	Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry
Katri	Hirvonen	Yksityiskoulujen Liitto ry
Emma	Holsti	Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry
Kari	Jukarainen	Aineopettajaliitto ry
Päivi	Kamppi	Kansallinen koulutuksen arviointikeskus - Karvi
Inka	Kokkonen	Suomen Rehtorit ry
Teijo	Koljonen	Opetushallitus
Kimmo	Koskinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tuomo	Laakso	Opetusalan ammattijärjestö OAJ ry
Samuli	Laitinen	Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
Petri	Lehikoinen	Opetushallitus
Jukka	Lehtinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Saku	Lehtinen	Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry
Petri	Lempinen	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Riina	Nousiainen	STTK ry
Päivi	Ojala	Suomen Yrittäjät ry
Kirsi	Rasinaho	Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Mauri	Ronimus	Aikuislukioliitto ry
Miika	Sahamies	Akava ry
Tiina	Silander	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Annakaisa	Tikkinen	Sivistystyöntajat ry
Aliisa	Toivanen	Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Aki	Tornberg	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Tiina	Tähkä	Ylioppilastutkintolautakunta
Ville	Ukkola	Vammaisfoorumi ry
Lauri	Vaara	Talous ja nuoret TAT ry
Mikko	Vieltojärvi	Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Kyösti	Värri	Suomen Kuntaliitto ry
Jan-Mikael	Wikström	Finlands Svenska Lärarförbund FSL rf

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Lukiokoulutuksen laatustrategian valmistelua

- *Lukion laatustrategian viimeistelyä luonnoksen pohjalta*

Lukiokoulutuksen laatustrategiasta käydyssä yleisessä keskustelussa OAJ totesi, että esitys on jäntevöitynyt huomattavasti. Hyvinä puolina mainittiin, että lopussa liitteessä esiin nostetut esimerkit antavat suuntaa lukiodien laatu toiminnalle. Niitä voisi edelleen tarkentaa. He kaipasivat konkreettisempia laatu kriteereitä toimintaa ohjaamaan, sillä nyt se jää paljolti informaatio-ohjauksen varaan.

Johdannosta todettiin, että siinä näkyisi vahvemmin koulutuksen järjestäjän osuus ja neljännessä kappaleessa esiintyy toistoa.

Visio-, Laadunhallinta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä ja Keskeiset toimijat -kappaleista ei kokousväellä ollut kommentoitavaa.

Toimintaympäristön kuvaus -kappaleesta todettiin, että tunnistetaanko aikuisten lukiokoulutus tässä tarpeeksi hyvin. Sen todettiin esiintyvän viimeisessä kappaleessa. Ensimmäisessä kappaleessa toivottiin nostettavan esiin laadukkaiden lukiokoulutuksen järjestäjien toiminta. Digitalisaatiosta todettiin, että sitä ei säädellä tällä hetkellä lukiokoulutuksessa. Tärkeätä olisi niiden käsitteiden määrittely ja termistön yhdistäminen. Toisaalta tässä työssä ei ehkä käsitte määrittelyä voine tehdä, sillä esimerkiksi etäopetus on aika yleinen käsite ja nämä asiat kehittyvät tulevina vuosina nopeasti. Samalla Anna-Kaisa Tikkinen nosti esiin sen, että nyt emme ehkä saa jumittua viime aikaisiin koronakokemuksiin, vaan asia olisi nähtävä laajemmin. Hyvät asiat tulisi siitä kokemuksesta ottaa mukaan käytäntöihin. Pj. totesi, että tätä kappaletta on tiivistetty ja toisaalta olimme tilanteessa, jossa kaikki velvoitettiin etäopetukseen. Tässä valittiin lähtökohdaksi opiskelijakeskeisyys.

Opiskelijoiden roolista osallistamisessa todettiin, että heitä ei tule pyytää vain tekemään jotakin, vaan heidät on aidosti otettava mukaan päätöksentekoon. Hyvinvointi ja osallisuus -kappaleesta AMKE totesi, että voisiko tähän yhteyteen laittaa suosituksen mukaisen kokonaisuuden? OAJ totesi, että tästä olisi hyvä laittaa lähteet näkyviin, vaikka alaviitteiksi. Esimerkiksi toteamus ”Opettajista 70 prosenttia on tyytyväisiä ...”, niin onko se tavoite vai tulos?

Lukiokoulutuksen laatu tekijöistä Karvi totesi, että samalla kun mietitään itse arviointia, niin myös laatu tekijät ja prosessit ovat tärkeitä, joissa valtakunnallisia kriteereitä ei voi määrittellä. Ne laatii koulutuksen järjestäjä. Suomen Yrittäjät nostivat esiin ensimmäisen kappaleen loppuosan, joka määrittää laatu toiminnan itse arviointina ja he kysyivät, että voidaanko muitakin keinoja käyttää? Pj. totesi, että hyvä olisi myös kuvata prosesseja ja miten niitä tehdään.

Laadukas oppiminen -kappaleen viimeiseen kappaleeseen tulee tehdä stilisointi eli ei ”... henkilöstön yhteistyönä ...” vaan ”... henkilöstön tuella ...”. Suomen Yrittäjät nostivat esiin, että voisiko tässä yhteydessä mainita myös työelämän yhtenä oppimisympäristönä? Sivistystyönantajat toivat esiin sen, että digitalisaatio on kuvattu yksityiskohtaisesti opiskelijan arjessa ja tulisiko se kuvata tässä laueammin?

Hyvinvointi ja osallisuus -kappaleessa OAJ kiinnitti huomiota viimeiseen lauseeseen ja siinä tulisi mainita, että ”Laadunhallinnan osallistumisen periaatteet on dokumentoitu”.

Kehittyvä toimintakulttuuri -kappaleeseen OAJ esitti yleisen huomion, että koska tässä korotetaan tiedolla johtamista, niin sen voisi tarkentaa. Suomen Lukiolaisten Liitto pohti kansallisen ja alueellisen näkökulmien mainintaa ja sitä ovatko ne hyviä tässä yhteydessä. Pj. totesi, että mietitään kappaleiden muotoiluja.

Saavutettava lukiokoulutus -kappaleesta ei ollut huomautettavaa.

Loppuluku-kappaleesta Karvi totesi, että se on hyvä, mutta voisiko otsikko olla kuvaavampi. Esimerkiksi *Laadunhallinnan keskeiset tekijät*. Neljänteen kappaleeseen maininta ”kehittävät aktiivisesti” ja johtajuus olisi hyvä tuoda tässä myös esiin. Kuntaliitto totesi, että ei käytetä termiä lukiot, vaan oppilaitokset. Samoin kolmanneksi viimeisessä kappaleessa kun luetellaan eri toimijoita, niin missä ovat esimerkiksi taiteen perusopetuksen järjestäjät, kansan- ja kansalaisopistot, jne. eli jos joitakin mainitaan, niin tulisiko sitten mainita kaikki. OAJ kysyi Karvin edustajalta, että onko tässä kasassa sellaiset elementit, että kun laatustrategia määritetään koulutuksen järjestäjän tasolla itse, niin voiko Karvi tehdä arvioinnin tästä? Karvi totesi, että olisi hyvä, jos voisi tehdä valtakunnalliset laatuavoitteet, mutta se on pitkä työ ja vie runsaasti aikaa. Se, että toimiiko tämä, niin tämä voi toimia arvioinnin pohjana ja tämä on hyvä lähtökohta. Prosesseihin on helpompi tehdä kriteerit, sillä tavoite on kaikilla sama. Suomen Yrittäjät nostivat esiin, että viimeinen kappale (Karvi laatii arviointiaikataulun) tulee hieman yllätyksenä ja tämän asian voisi mainita jo aikaisemmin. OPH totesi, että myös Opetushallitus voi tehdä selvityksiä ja Karvin arvioinnit voivat tukea niitä. Sivistystyönantajat totesivat, että tämän laatustrategian tarkoitus ei ole helpottaa Karvin työtä, vaan sen tehtävä on palvella lukiokoulutuksen järjestäjiä ja opiskelijoita laadukkaan lukiokoulutuksen toteuttamiseksi. Tämä strategia toimii laatu-kulttuurin pohjana. OKM totesi, että tässä on pyritty tunnistamaan niitä laatu-tekijöitä, jotka ovat oleellisia lukioyhteisöille. Tärkeätä on, millä prosesseilla tuotetaan laatua ja siitä ei yksiselitteisesti voi laati kaikkia koulutuksen järjestäjiä kuvaavia kriteereitä, koska oppilaitokset ovat niin erilaisia. Karvi nosti esiin, että kehittävä arviointi on myös hyvä huomioida laatu-yössä, jossa voidaan käyttää kriteereitä.

Liite-kappale käsiteltiin ensimmäistä kertaa ja Kuntaliitto nosti esiin kolme huomiota: 1. tässä on esimerkkeinä hyvin eri tason asioita, 2. olisi hyvä, että tästä laatustrategiasta ei tehtäisi ”reseptikirjaa” ja 3. vahvasti tulisi tuoda esiin, että nämä ovat esimerkkejä. OAJ piti esimerkkejä hyvänä asiana. Toisaalta joitakin asioita ei tarvitse olla kahteen kertaan esim. Henkilöstön osaaminen (pätevyys) ja Kelpoisuus. Ne ovat samoja asioita (Sihteerin huomautus: Kelpoisuus on esim. lukukauden alussa kelpoisten opettajien määrä (%) ja pätevyys kuvaa, millaisia kelpoisuus-kombinaatioita opettajilla on esim. englantia/ranska). Toisessa kappaleessa mainitaan ensimmäisen kerran sana kriteeri, mutta samalla OAJ esitti tämän toisen kappaleen poistamista. OAJ toi myös esiin, että itse tekstiin olisi hyvä laittaa viitauksia liitteen esimerkkeihin Karvi totesi, että nämä esimerkit antava paljon. Toisaalta toinen kappale olisi hyvä myös heidän mielestä poistaa. Tähän yhteyteen voisi kiinnittää kehittävä arvioinnin näkökulman. Johtajuus puuttuu näistä esimerkeistä. Samoin digitaalisuutta kuvaavan taulukon otsikointi voisi olla kuvaavampi (alkava vaihe, ...). Sivistystyönantajat myös kiinnitti huomiota digitaulukon aikajänteeseen. Muutkin kiinnittivät huomiota tähän digitaulukon otsikointiin ja siihen, että voisiko sen kirjata pallukoina kuin muutkin esimerkit. Tähän sihteeristö vastasi, että tämä esitystapa oli otettu edellisen kokouksen kokousedustajan esityksestä, että tätä voisi käsitellä näin ja se helpottaisi koulutuksen järjestäjää arvioimaan näitä digiasioita. YTL toi esiin, että kaikkia kohtia ei voi kehittää samaan aikaan, vaan olisi hyvä, että koulutuksen järjestäjä painottaisi ja kehittäisi jonakin vuonna tiettyjä asioita ja seuraavina vuosina toisia asioita. Ylioppilastutkintoa koskevia käsitteitä tulisi miettiä niin, että onko tässä päällekkäisyyksiä. Sihteeristö vastasi tähän kysymykseen. Pj. totesi, että tekstiin tehtäviä viitauksia ja liitteen ilmaisutapaa mietitään sihteeristön toimin.

4. Lausuntoaika

Puheenjohtaja totesi, että tämä menee alkusyksystä lausunnoille kun opetusministeri on ensin katsonut tämän. Sen jälkeen mietitään kokoustarvetta ja loppusyksystä viimeistellään tämä työ.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.42